

Çat Kapı Dayım • Fadime Uslu

Çocuk Kitaplar • Roman • 120 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

ERDEMLER • SANAT • BİREY ve TOPLUM • İLETİŞİM • KİŞİSEL GELİŞİM • DUYGULAR

aile içi iletişim • öykü yazmak • denizcilik • idealler • arkadaşlık • hayvan sevgisi • farklı kültürler • kendini tanıma • macera

2011 Yunus Nadi Öykü Ödülü sahibi **Fadime Uslu**, bir çocuğun yazma tutkusunu duyarlı bir dille öyküleştireyor, okurunu sıradan bir ailenin yaşamına ortak ediyor. Şeyma'nın denize tutkun dayısıyla yaptığı sohbetler, yazının yaşamla nasıl iç içe biçimlendiğine işaret ediyor; anlayışlı annesi, iletişim kurulması zor babası, haylaz kardeşiyle çekişmeleri ve arkadaşlarıyla ilişkileri üzerinden, kırılmalı insanların iç hesaplaşmalarını gözler önüne seriyor. Maceraperest dayının dünyanın farklı coğrafyalarından aktardığı öykülerle boyutlanan roman, aile içi iletişimin çocuklukta ve yetişkinlikteki önemini duyumsatıyor.

Hayali öykü yazmak olan Şeyma'nın en büyük ilham kaynağı, İstanbul'a arada sırada gelebilen dayısıdır. Dayı, usta bir terzi olan babasına karşı çıkararak denizci olmuş, bu sayede dünyanın pek çok ülkesini gezmiştir. Üstelik, Şeymalar'a her gelişinde küçük bir hayvan dostunu da yanında getirmektedir. Dayısından dinlediği uzak ülke hikâyeleri, genç kızın yazma ve kendini tanıma serüvenini derinden etkileyecektir...

TARTIŞMA KONULARI...

1. Şeyma'nın ailesindeki kişileri nasıl tanıtırınız? Birbirleriyle aralarında nasıl bir iletişim var? Bu aileyi tek kelime ile nitelenmek isterseniz hangisini seçersiniz: geleneksel, modern, özgür, tutucu, baskıcı, renkli?.. Neden?
2. Şeyma ve Sercan'ı benzerlik ve farklılıklarıyla karşılaştırın. İki kardeşin arasında nasıl bir arkadaşlık var? Sizce insanın kardeşinin olmasının avantajları neler?
3. Boncuk'un eve getirilişine çocuklar ve yetişkinler nasıl tepki veriyor? Şeyma'nın babasının, Kuki'ye, Sofi'ye, Boncuk'a isteksiz davranmasını nasıl açıklıyorsunuz? Sizin aileniz, sokakta bulduğunuz bir köpeği ya da kediyi eve almanıza izin verir mi?
4. Boncuk'un merdiven altındaki yuvası nasıl hazırlandı? Kimler, hangi yaratıcı fikirleri üretti? Şeyma'nın babası, Boncuk'un merdiven altına yerleştirildiğini öğrendiğinde ne tepki verdi?
5. Şeyma hiç tanımadığı dedesi hakkında neler öğreniyor? Anneannesi, dedesini neden hayal kırıklığına uğratmış? Emir Dayı'nın denizci olma ideali nasıl gerçekleşmiş, aile içinde neler yaşanmış?
6. Şeyma, dedesine hangi yönden benziyor? Sizce annesi, dedesi, anneannesi ve dayısıyla ilgili gerçekleri Şeyma'ya neden daha önce anlatmamış?
7. Emir Dayı eve her sefer ayrı bir macerayla geliyor. Buna göre Emir Dayı'nın kişiliği için neler söyleyebilirsiniz? Denizci olmasının nedenini kendisi nasıl açıklıyor? Anlattığı hikâyeleri düşündüğünüzde sizce dayısı, Esra'nın dediği gibi sıradan bir palavracı olabilir mi? Neden?
8. Emir Dayı, Şeyma'nın yazdığı öyküleri nasıl eleştiriyor? Ona örnek olması için hangi öyküyü anlatıyor? Dayının kendi yazdığı öyküler nerede? Emek ve zaman harcayarak ortaya koyduğu çalışmalar benzer şekilde yok olan biri kendini nasıl hisseder? Yeniden yazar mı, yoksa küser, hepten bırakır mı?
9. Şeyma ve arkadaşı Esra arasında neler oluyor? Neden arkadaşlıkları sarsılıyor? Her ikisinin de değiştiği söylenebilir mi? Sizin eskiden yakın olduğunuz halde zamanla uzaklaştığınız arkadaşlarınız oldu mu?
10. Şeyma'nın öykü yazması, onu diğer arkadaşlarından nasıl farklılaştırıyor? Öykü yazmanın insanın kendini daha iyi tanımasını sağladığı söylenir. Öykü yazmakla kendini tanımak arasında nasıl bir ilişki olabilir?

11. Dayının sürpriz kararı nedir? Bu kararının nedenini nasıl açıklıyor? Aile fertleri bu karara nasıl tepki gösteriyor?
12. Roman boyunca eve her gelişinde yanında getirdiği hayvanlar ve onları edinme öyküsü, Dayı karakterine nasıl bir boyut katıyor? Ailede böyle bir kişiliğin olması size sempatik geliyor mu? Bu karakterde tanıdığınız bir kişi var mı?

YARATICI ETKİNLİKLER...

- **Yazma:** Herkes rumuz kullanarak “farklı kültürler” temasına açıklık getiren ve bu temayı örneklerle işleyen kısa birer öykü yazsın. Bakalım bu konuyu her öğrenci nasıl algılıyor? Ortak düşünce ve eğilimler neler? Yazılan öyküleri sınıfta okuyun ve en çok alkışlanan (en çok beğenilen) 3 öykünün yazarları ortaya çıksın. Önceden hazırladığınız “Sınıfın Öykücülerini” rozetlerini takın.
- **Gezi:** Şeyma’nın dayısı gibi bir denizci olduğunuzu varsayın ve dünyanın gitmek istediğiniz her hangi bir noktasına sanal bir yolculuk yapın. Nereye gidersiniz, bu yolculuk neden sizin için önemli, orada sizi ne tür maceralar bekliyor olabilir? Hazırladığınız sanal turu, görsellerle zenginleştirerek harita üzerinde sınıfla paylaşın. Bakalım kimler hayallerinde daha özgür?
- **Tartışma:** Evlerinde hayvanla yaşayanların hayvanlara karşı davranışlarını irdeleyin. Hayvan sevmek ne demektir? Evcil hayvan sahiplenmek insanlara hangi sorumlulukları yükler? İnsan, hayvanın “sahibi” midir? Bazı insanların bu konuda yaptığı yaygın yanlışlar neler? Her yönüyle tartışarak bu çok önemli konuda bilinç düzeyinizi yükseltin.
- **Afiş:** Öğrenciler üçer kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup Boncuk ya da istedikleri başka bir hayvan için internette yayımlanmak ya da sokaklara asılmak dikkat çekici kayıp ilanı afişleri hazırlasın. Bakalım hangi gruplar daha etkili ve yaratıcı çalışmalar çıkaracak?
- **Sunum:** Emir Dayı’nın denizci olma ideali gibi herkes gelecekle ilgili idealini bir sunum formatında ve mümkünse görselleriyle birlikte hazırlasın, sunsun. Bakalım kimlerin sıradışı idealleri var, kimlerin idealleri benzeşiyor?
- **Münazara:** Öğrenciler iki büyük gruba ayrılınsın. Bir grup, 4 kişilik sözcüleri vasıtasıyla denizciliğin “özgürlük” demek olduğu görüşünü, diğer grupsa yine sözcüleri aracılığıyla denizciliğin “özlem” demek olduğu görüşünü savunsun. Bakalım hangi grup daha ikna edici olabilecek?
- **Okuma:** İsteyen her öğrenci, macera türünde en sevdiği kitabı sınıfa getirsin. Önceden hazırlandığı; kitabın konusu, yazarı ve arkadaşlarına önerme nedenini içeren 2-3 dakikalık kısa bir konuşma yapsın. Önerdiği kitabını okumak isteyen diğer arkadaşlarına sırayla versin. Böylelikle sınıfta, “Kitabım Sende” adıyla okumayı özendiren bir kitap değişim kampanyası başlasın.
- **Mektup:** Kitapta Şeyma’nın annesinin söylediği, “Kendi hayallerini başkasına devredemezsin,” ifadesi ne anlama geliyor? Bu düşünceyi uzaklarda yaşayan hayali bir arkadaşınıza anlatmaya çalıştığınız bir mektup yazın. Mektubunuzda bu düşünceyi örneklerle somutlaştırmayı deneyin. Kendi hayallerini başkasına devredenler ve o hayalleri taşımak zorunda kalanlar mutlu oluyor mu, irdeleyin.